

CIOMĂGARIILE CULTURII

si

ANIVERSAREA ADUNĂRII DE PE CAMPIA LIBERTĂȚII

ținută la Ateneul Român pe 15-05-1946

relatare de Cicerone Ionitoiu.

Ceea ce voi scrie mai departe eu însumi am trăit. Sunt maror ocular. Poate ultimul.

1. Această festivitate s'a ținut la 5 zile după 10 Mai 1946 în climatul tensionat despre care într'un pasaj din relatarea ministrului Adrian Holman (reprezentantul politic al Marii Britanii în România), scria ministrului de externe al marii Britanii:

"Încă de când i-a fost impus regelui de către Vâsinschi, în Martie 1945, guvernul Groza se delectase, cu sprijinul Uniunii Sovietice, în a-i înmâna Majestății Sale spre semnare, proiecte de lege ce conduceau la derogări de la prerogativele regale și subminarea popularității Regelui în Tară. Profunda loialitate a poporului român fusese manifestată pe 10 Mai 1946. Desi celebrarea, făcută în prezenta Regelui Mihai, a maresalului Tolbuhin și a lui Groza a fost organizată în așa fel încât să-i permită d-lui Groza să răpească cât mai mult din aura Regelui, în cele din urmă populația a rupt cordoanele care protejau loja regală și și-a manifestat dragostea pentru Rege și Tară cu un asemenea entuziasm, încât reprezentanții sovietici și cei ai guvernului român care erau prezenți au fost evident stânjeniti și neplăcut impresionați".

Eram student la Facultatea de Istorie și Presedinte al Tinerețului Universitar Național țărănesc de la Litere și Filozofie, am fost printre organizatorii sărbătoririi zilei ce avea o înțreită semnificație, printre care cea mai importantă era -Independența- cea mai mult râvnită în aceea perioadă tulbură din punct de vedere politic.

Coloana de studenți au universității după ce s-au alipit și coloanele venite de la drept, medicină, academia comercială și polițenică și au depus coroane de flori la statuile lui Mihai Viteaz și Ion Brătianu, s'a îndreptat spre statuia Aviatorilor îngroșându-și rândurile, cu peste 5000 de cetățeni care s-au alăturat pe traseu entuziasmului tineresc.

De la statuia aviatorilor, această uriasă coloană, pornită într'un iures nestăvilit de nici unul din obsatcolele ce i-au puse în cale, a ajuns în Piața Victoriei înconjurând tribuna oficială, strigându-și durerea printr'un singur cuvânt: LI-BER-TA-TE de mii de ori. Era de fapt bunul de pret ce lipsea poporului român.

Nu mai Moscova era surdă!

Dovada a fost făcută și de entuziasmul manifestărilor spontane ale celorlalte centre universitare, Cluj, Iași, Timisoara, Brăsova, Iași, care s'a adăugat și al elevilor din capitalele de județ situându-se la înălțimea sărbătoririi.

Până seara, la București, au fost arestați 29 de tineri care au fost supuși la torturi groaznice; unei studente de la Drept -Tatiana Misir- i-au ars sânii cu lumânarea. Celorlalți li s'a înscenat un proces cu pedepse până la doi ani.

2. Iuliu Maniu îngrijorat de amploarea teroarei deslăntuită în Tară a hotărât să comemoreze "Centenarul" Marii Adunări de la Blaj din 15 Mai 1948. Evenimentul hotărâtor în istoria Transilvaniei era socotit și începutul ființării Partidului Național prin Simion Bărnuțiu (unchiul lui Iuliu Maniu) care a fost îndrumătorul politic al programului afirmării voinței naționale.

Prevăzător că nu se va ști ce se va întâmpla peste doi ani, Iuliu Maniu a hotărât ca această comemorare să aibă loc într'un cadru festiv, în 1946, în sala Ateneului Român, cu invitații speciale, iar evocarea evenimentului - să fie făcută de Emil Hateganu care era reprezentantul Partidului Național Tărănesc, numit prin acordul Marilor Puteri, în guvernul procomunist, în vederea pregătirii alegerilor ce urmau să aibă loc în acel an.

3. Atmosfera politică "încărcată" în care se desfășurau aceste evenimente era deslăntuită de Silviu Brucan, căruia la întrebarea "Ce mai așteaptă dl. Maniu?", i-au răspuns tovarășii săi, în frunte cu Miron Constantinescu. Acesta scria "drumul lui Maniu fusese trasat la Berlin și München", iar tovarășii sovietici "ne-a ajutat acordându-ne sfatul să fim vigilenți față de pericolul Maniu; nici George Călinescu nu se lăsa mai prejos "descoperind" că -memoriile inutile ale lui Maniu sunt împotriva unui opresor inventat, în timp ce mersul unei națiuni este totdeauna pe partea stângă-.

Pentru un moment salvarea intelectualității a venit din partea lui Tudor Arghezi, care pe atunci era încă de partea adevărului, scriind într'un articol despre -Starea națiunii-, spunea:

"Din ce în ce mai actual Caragiale: Îl întâlnești în discursuri, în declarații, în proiecte, în presă și la catedră. În lipsa unui control public și a unei critici care nu poate decât să aplaudă, să admire, ciracii se lasă în voia focului sacru, nemaifiind stîngheriti de nici o teamă și siguri că tot ce fac și tot ce spun se bucură de nemurire."

Vremurile tragice ce s-au deslăntuit au confirmat că forțele obscure inconstiente ale partidului comunist i-au folosit pe unii împotriva altora, înfăișă ca mână de "lucru", apoi ca martori și în final ca acuzați, necrutându-i nici pe fideli tovarăși de drum.

Pentru ei morala însemna imoralitatea.

4. Neclintit în fața urletelor a câtorva sute de indivizi mânati de la spate de ciracii din ce în ce mai mulți și mai turbati în acuzații, Iuliu Maniu continua să meargă pe drumul onoarei neamului său reprezentând continuitatea și permanenta năzuințelor.

Venise momentul de trezire! Se împlineau 98 de ani de când pe Câmpia Blajului 40.000 de oameni înflăcărați de marsul lui Andrei Mureșanu "Desteaptă-te române", s-au proclamat națiune suverană, cerînd drepturi egale cu cele trei națiuni conlocuitoare în propria lor vatră strămoșească. Acum era o situație asemănătoare.

Partidul Național Tărănesc, credincios trecutului, a hotărât să omagieze acel eveniment într'un cadru festiv, la Ateneul Român, unde au fost invitați fruntăși ai vieții politice, oameni de cultură și reprezentanți străini acreditați în România.

Eu am fost solicitat să asigur paza interioară și liniștea. Printre cei care au dat concursul s-au numărat: Victor Novac și Eugen Ghimicescu (de la Academia comercială), Victor Coșoneti și Constantin Ionascu (de la Drept), Ilie Ruicănescu (Medicină), Aristide Teică (Conservator), Nicolae Manolescu (Farmacie), Gabriel Bulzan, Costel Ciucu și Stefan Pop (de la Litere) și Andrei Matrache și Victor Răducanu din organizația muncitorească. În "cincinalul" ce a urmat totii vor trece prin temnitele de exterminare prin înscenări de procese.

Cu toate măsurile luate am constatat că reușiseră să se infiltreze în sală două persoane pe care le-am recunoscut. Erau unii dintre studenții bătrâni apăruti după 1944 în Facultatea de Litere:

Barbu Cămpina și Glanzstein Abrasa-Sasa zis Musat. Nu aveau invitații. Eu împreună cu doi dintre colegii de ordine am reușit, încet, încet să-i scoatem din sală înaintea începerii festivității. După ce i-am scos în hol am reușit să-i evacuuăm și din Ateneu.

N-au trecut nici zece minute și cei evacuați au revenit cu vreo 10-15 persoane încercând să forțeze intrarea.

Imediat am blocat ușile cu casele de bilete care se găseau în apropierea intrării. Doi au mers în sală și au constatat că era liniște și începuse conferința lui Emil Hatieganu.

Presiune la intrare începuse să se accentueze și printre cei ce o făceau am recunoscut printr-altii; o multime de foști colegi de cămin, care făceau parte din tineretul "proresist", alături de Barbu Cămpina și Sasa Musat. Iată numele lor fiindcă vom vedea că au dat dovadă de "vitejie" comunistă: Ion Biserică (îmbătrânit în Facultatea de Litere, care în timpul rebeliunii din 1941, cu diagonală și pistol la sold bu da voie să se intre în facultate), Ion Bulgar de la litere (devenit seful de cabinet al lui Gh. Tătarascu), Petre Bărbulescu (licentiat în Litere, venit de pe front cu "Divizia Tudor Vladimirescu", instalat la Oficiul universitar unde cu Florica Mezincescu manipula bursele studenților forțându-i să se înscrie în formațiunile paramilitare comuniste), Igor Gorotcov, Axinte și Morărianu (studenți la Veterinară pe care au părăsit-o în schimbul angajării în securitate), Gheorghe Matei (vâlcea devenit deputat al Frontului plugarilor și conferențiar universitar al lui Mihai Roller), Cristea (de la Litere devenit redactor la Scânteia), Coman (de la litere (ajuns profesor la Școala de miliție), Grigore Filipescu (Craiovean, student la Drept ajuns maior în Direcția penitenciarelor), Petru Vintilă (din Crusovăț, student la Litere ajuns scriitor), Mihai Gafita (de la Facultatea de litere, un pion în subordonarea studentimii politicii comuniste prin UNSR, ajungând redactor șef la Cărtea Românească și subliniind atitudinea constructivă a lui Ceaușescu după "revoluția culturală", un zelos subordonat al regimului totalitar comunist), Mircea Sântimbreanu (student la Drept, după ce și-a aruncat diagonală la pus în 1944 mâna pe ciomag și a lovit cu puere ridicându-se pe treptele comuniste până la conducerea Editurii Albatros), Au mai fost semnalati un Ion Prodan (un fel de troțkist de la Facultatea de Litere și filosofie, Jeannot Grozdea (care a făcut mult rău în Societatea Studenților Medicinisti căutând să o comunizeze prin impunerea de oameni oportuniști în conducerea Societății)... iar în spatele lor fiind împinsi de Gheorghe Bulz (camarad de diagonală cu Mircea Sântimbreanu, păstrându-și pistolul și angajându-se cu bratul înarmat în subordinea lui Nikolai schi ajungând până la gradul de maior. După ce a torturat îngrozitor pe Adriana Georgescu și a omorât pe Ecaterina-Titi Gătă. Condamnat de tovarășii săi, în 1950, a trecut prin Peninsula și Aiud unde s-a sinucis aruncându-se de la etaj, așa cum aruncase și el pe alții de la etajul 4 al Ministerului de interne).

Aceștia și alții constituiau echipa de provocatori din cadrul universităților, care în Facultăți terorizau pe cei care-i înfruntau cu cuvântul, iar pe străzi înarmați cu băte, loveau fără milă (ca minierii democrației originale).

5. Așa au procedat și în această seră de 15 Mai 1948. Văzând că nu pot să intre în asezământul de cultură prin forță, s-au napustit cu bătele dinainte pregătite, să se răzbune pe geamuri.

Acest edificiu conditruit prin contribuția națională ("Dati un leu pentru Ateneu") era acum desfigurată tocmai de oameni pretinși de cultură. Și dintre ei P.C.R.-ul promova cadre de conducere și îndrumare. Ei erau cei care în viitor, urmau să facă educația cetățenească. În schimb vor masacra cultura.

Aceste figuri de oameni, în loc să folosească limbajul articulat, să convingă prin argumente, erau mai siguri pe ciomag, le era mai ușor să distrugă. Nu peste mult vor începe să ardă și cartile.

6. La cei ce asaltau-Adunarea comemorativă-, s-au alăturat ajutoare "patriotice"; masini încărcate cu muncitori, foarte multi de la C.F.R., poate tot cei care provocaseră incidentele de la 8 noiembrie 1945, tot în această Piață a Palatului Regal.

Noii veniti, înarmati cu răngi s-au repezit la megafonele care transmiteau conferinta si au început să le bată "ca să tacă". S-au cătărat si au tăiat firele bucurându-se că au săvârșit o faptă "patriotică" în aplauzele culturalnicilor.

Noi, cei din interior ne culcasem pe burtă în spatele caselor de bilete, în timp ce "intelectualii" de afară aruncau cu tot ce aveau la îndemână, pietre, mai ales sticle de bere, ca să distrugă.

Cineva a anunțat misiunea americană la telefon si acestia veniti la fata locului au cerut lămuriri MAI-ului despre acest act de vandalism. Dar din Minister care se găsea la mai puțin de 200 de metri li s-a răspuns că nu știu nimic. Si poate aveau dreptate că Bulz si Gorotcov angajatii MAI-ului erau cu băietii la "lucru."

Totusi s'au sesizat si după vreo oră de vandalism au sosit poli-trucii din divizia "Tudor Vladimirescu" ca să apere ce mai scăpase nedistrus si să apere pe cei dinăuntru care trebuiau să plece.

Ostasii au făcut cordon în fata bătausilor, la doi metri de zidul clădirii. S-au deblocat intrările, s-au deschis usile, dar iesirea era dificilă. Reporterii străini fotografiau dezastrul.

„Cine se 'ncumeta să plece trebuia să treacă printre ciomegele mânuitorilor scrisului progresist românesc amintit mai sus si a altora rămăsi neidentificati alături de proletariatul noii societăți.

Până la urmă se formau grupuri de 20-30 persoane care porneau laolaltă, dintre ei putând să scape unii neloviti.

Armata "eliberatoare" în loc să apere, făcea haz de bietii oamenilor care încercau să se strecoare printre loviturile necrutătoare. În mijlocul unui grup; deghizat si înconjurat de колеge am reusit să scap, în schimb dintre fete unele au fost lovite serios.

Ne-am oprit la intrarea artistilor pe unde urma să iasă Iuliu Maniu. Când a apărut Maniu, toti urlătorii au amutit fiind curiosi să-l vadă mai de aproape. Sprijinit de Cornel Coposu a plecat cu masina. După aceea a iesit Ion Mihalache cu sotia si au plecat pe jos, spre Calea Dorobantilor, refuzând să se urce în masină. Cătiava am pornit la distanță după ei. Tot pe jos au plecat si ceilalti fruntasi ai partidului: Nicolae Penescu, Emil Hatieganu, St. Mihaiescu...

În urma lor au început iarăsi urletele "intelectualilor".

De asemenea s-au reluat bătăile. Pe la ora 2 din noapte multi spectatori nu plecaseră din holul Ateneului, dar armata se retrăsese lăsând căm deschis bătausilor progresisti.

A doua zi dimineata au fost găsiți în parcul din fata Ateneului. Românii oameni zăcând în urma loviturilor primite si care nu se mai putuseră ridica.

Clădirea Ateneului era "desfigurată", cu geamurile sparte si pe jos se călca numai pe cioburi.

Si tot a doua zi după amiază l-am auzit pe Grigore-Puiu Filipescu lăudându-se că lovise un "burjui" cu atâtă sete că fi înfundasz jobenul pe gât.

Acest act de sălbăticie s'a produs în plină campanie de pregătire a alegerilor "libere" soldată până la 19 noiembrie 1946 cu zeci de morti si sute de răniți în urma atentatelor săvârșite împotriva opozitiei.

Victor Novac si cu mine a trebuit să fugim în munte fiind trimisi în judecată si condamnati în lipsă la 2 ani pentru organizarea manifestatiei de la 10 Mai 1946.

Depun această mărturie acuzatoare împotriva intelectualilor fără Neam si Dumnezeu, ca să se știe si să nu se uite!

Cicerone Ionitoiu.